

การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก The Rehabilitation Process for Child and Youth in San Diego County Juvenile Court

บุญยวัจน์ ไตรจุทธากาญจน์
Punyawaj Traijutakarn

■ บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มุ่งนำเสนอให้เห็นกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงแนวทางในการนำกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกมาปรับใช้ในศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผ่านการศึกษาวิจัยเอกสาร (documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ได้แก่ กรมคุมประพฤติ และ องค์กร SAY San Diego โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

ศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกมีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนเท่านั้น ส่วนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนจะเป็นบทบาทหน้าที่ของกรมคุมประพฤติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในพื้นที่เมืองซานดิเอโก ซึ่งการดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจะมีลักษณะในการกระจายบทบาทหน้าที่ไปยังหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระบวนการยุติธรรมโดยผ่านข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ส่งผลให้มันักวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Ph. D (Candidate) in Doctor of Philosophy Integrated Sciences, College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University.

แผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างหลากหลาย ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานที่นำมาปรับใช้กับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับของการปฏิบัติการเพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความหลากหลายของทฤษฎีวิชาชีพในการจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน ความหลากหลายของโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการใช้รูปแบบการจัดการรายการนี้

คำสำคัญ: เด็กและเยาวชน, การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู, ศาลเด็กและเยาวชน

■ Abstract

This article aims to present the process of juvenile rehabilitation at the San Diego County Juvenile Court including problems, obstacles as well as guidelines for implementation of the San Diego County Juvenile Court rehabilitation to the Juvenile and Family Court in Thailand. The qualitative research was performed by documentary research and in-depth interviews with the executives and practitioners who are experienced in juvenile rehabilitation and work for the County of San Diego Probation Department and the SAY San Diego. The results of the study are as follows:

The San Diego County Juvenile Court has the authority only in juvenile trials, whereas the juvenile rehabilitation is assigned to the County of San Diego Probation Department and organizations involving with juvenile rehabilitation in San Diego. Roles and duties of juvenile rehabilitation will be distributed to internal and external agencies of the judicial process through the multi-organization agreements among relating agencies in San Diego. As a result, the participation of professionals and related parties under juvenile rehabilitation plan are achieved. The guidelines that can be applied to the juvenile rehabilitation of the Juvenile and Family Court of Thailand, especially at the level of operation for effective juvenile rehabilitation, include the diversity of the multidisciplinary teams in juvenile rehabilitation plan, classification of juvenile, a variety of rehabilitation programs and case management model.

Keyword: Child and Youth, Rehabilitation, Juvenile Court

■ บทนำ

จากการทบทวนประวัติศาสตร์ศาลเด็กและเยาวชนของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสังเขป พบว่า ระบบงานยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรกในช่วงปี ค.ศ. 1899 ที่เมืองคุก มลรัฐอิลลินอยส์

ซึ่งถูกสร้างขึ้นจากการผลักดันของผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงาน และนักเคลื่อนไหวที่มีความเชื่อว่า สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนแตกต่างจากสาเหตุการกระทำความผิดของผู้ใหญ่อย่างชัดเจน โดยเป้าหมายเบื้องต้นของศาลเด็กและเยาวชน คือ เพื่อเป็นหน่วยงานในการประเมินและปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งจำกัดความไว้ว่า ผู้เบี่ยงเบน (deviants) ผ่านแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Feld, 1999)

ศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก (Juvenile Court in County of San Diego) เป็นศาลหนึ่งที่อยู่ภายใต้ศาลสูงสุดของรัฐแคลิฟอร์เนีย ดำเนินการภายใต้หลักกฎหมาย Superior Court of California, County of San Diego, Juvenile Division Rule ฉบับปรับปรุง ค.ศ. 2021 ซึ่งศาลเด็กและเยาวชนของเมืองซานดิเอโกมีทั้งหมดจำนวน 3 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น 3 โซนตามเขตเมือง ได้แก่ ศาลเด็กและเยาวชนกลาง (Juvenile Court Central) ศาลเด็กและเยาวชน สาขาเขตตะวันออก (East County Branch) และศาลเด็กและเยาวชน สาขาเขตเหนือ (North County Regional Center) (Superior Court of California, 2021) โดยจะมีแบ่งขอบเขตอำนาจในการพิจารณาคดีของศาลเด็กและเยาวชนนั้น ซึ่งจะยึดตามรหัสไปรษณีย์ของบ้านผู้อยู่อาศัยในเมืองซานดิเอโก ยกตัวอย่างเช่น หากมีเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่บ้านในเขตรหัสไปรษณีย์ 92071 เด็กหรือเยาวชนรายนั้นต้องไปรายงานตัวที่ศาลเด็กและเยาวชน สาขาเขตตะวันออก (East County Branch) เป็นต้น

ซึ่งศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และบุคคลที่อยู่ภายใต้การอุปการะ (nonminor dependent) อายุระหว่าง 18-21 ปี โดยผู้พิพากษาจะตัดสินว่าเด็กหรือเยาวชนก่ออาชญากรรมหรือไม่ และหากกระทำความผิดจริงเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นจะอยู่ภายใต้การดูแลควบคุมของศาลเด็กและเยาวชนในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยจะมีกรมคุมประพฤติจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลโดยตรงกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด

โดยแนวทางการพิจารณาคดีของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกจะดำเนินการอยู่ภายใต้หลักประโยชน์ 3 ประการ ได้แก่ ความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองสังคม การแก้ไขความสูญเสีย ความเสียหายและการบาดเจ็บของผู้เสียหาย และยึดผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน โดยศาลจะมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ความรับผิดชอบและการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยผ่านการเข้าแทรกแซงและให้บริการที่สอดคล้องกับผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนต้องรับผิดชอบช่วยเหลือผู้เสียหาย และฟื้นฟูชุมชน ศาลเด็กและเยาวชนจะให้เด็กหรือเยาวชนรับรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายให้ผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการประชุมระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิด (ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้เสียหายว่าจะเข้าร่วมหรือไม่) รับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย โดยเป้าหมายของกระบวนการของศาลเด็กและเยาวชน คือ ต้องการช่วยให้ผู้กระทำความผิดเป็นสมาชิก

ส่วนหนึ่งของสังคมที่ปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพในครอบครัวและชุมชน (Administrative Office of the Courts, 2006, pp. 2-3)

จากรูปแบบการดำเนินกระบวนการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบเฉพาะ ของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก อีกทั้ง มีความแตกต่างกับกระบวนการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในประเทศไทย บทความนี้ จะมุ่งนำเสนอให้เห็นกระบวนการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ปัญหาและอุปสรรค ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และเสนอแนวทาง ในการนำกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของ ศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกมาปรับใช้ ในศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทย

■ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชนของศาลเด็กและเยาวชนเมือง ซานดิเอโก
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการ แก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน
3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการนำกระบวนการ แก้ไขบำบัดฟื้นฟูของศาลเด็กและเยาวชน เมืองซานดิเอโกมาปรับใช้ในศาลเยาวชนและ ครอบครัวประเทศไทย

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่าน การศึกษาวิจัยเอกสาร (documentary research) ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ของศาลเด็กและเยาวชนของเมืองซานดิเอโก แนวทางการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำ ความผิด โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และ องค์กร/เครือข่ายที่ปฏิบัติงานร่วมกับศาลเยาวชน และครอบครัว และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนใน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ได้แก่ กรมคุมประพฤติ และองค์กร SAY San Diego จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาแบบแผนความ สัมพันธ์ระหว่างความหมายในประเด็นต่าง ๆ และการอธิบายปรากฏการณ์จากมุมมองของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ และการค้นคว้าเชิงเอกสาร เพื่อหาข้อสรุปแล้วเข้าใจภาพรวมความแตกต่าง และความคล้ายคลึงกันของความคิดเห็นเพื่อ นำเสนอไปสู่วัตถุประสงค์ในการศึกษา

■ ผลการวิจัย

จากการศึกษาผ่านวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของศาลเด็ก และเยาวชนของเมืองซานดิเอโก แนวทาง การปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และองค์กร/ เครือข่ายที่ปฏิบัติงานร่วมกับศาลเยาวชนและ ครอบครัว และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้าน การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ได้แก่ กรมคุมประพฤติ และ องค์กร SAY San Diego สามารถวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

1. กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก

1.1 ข้อมูลทั่วไปและหลักการสำคัญของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก พบว่า ศาลเด็กและเยาวชนของเมืองซานดิเอโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นศาลหนึ่งที่อยู่ภายใต้ศาลสูงสุดของรัฐแคลิฟอร์เนีย (Superior Court of California) ดำเนินการภายใต้หลักกฎหมาย Superior Court of California, County of San Diego, Juvenile Division Rule มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และบุคคลที่อยู่ภายใต้การอุปการะ (nonminor dependent) อายุระหว่าง 18-21 ปี โดยศาลเด็กและเยาวชนไม่มีการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน ผู้พิพากษาจะตัดสินว่าเด็กหรือเยาวชนก่ออาชญากรรมหรือไม่ และหากกระทำความผิดจริงเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นจะอยู่ภายใต้การดูแลควบคุมของศาลเด็กและเยาวชนในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยกรมคุมประพฤติจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับ ดูแล โดยตรงกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด

ทั้งนี้ ศาลเด็กและเยาวชนมีแนวทางการพิจารณาคดีผ่านหลักประโยชน์ 3 ประการ ได้แก่ ความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองสังคม การแก้ไขความสูญเสีย ความเสียหายและการบาดเจ็บของผู้เสียหาย และยึดผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน โดยศาลจะมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ความรับผิดชอบ และการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยผ่านการเข้าแทรกแซงและให้บริการที่สอดคล้องกับผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน และเพื่อให้เด็กหรือเยาวชนต้องรับผิดชอบ ช่วยเหลือผู้เสียหาย และฟื้นฟู

ชุมชนแล้ว ศาลเด็กและเยาวชนจะให้เด็กหรือเยาวชนรับรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย ให้ผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการประชุมระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิด (ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้เสียหายว่าจะเข้าร่วมหรือไม่) รับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย โดยบทบาทหลักของศาลเด็กและเยาวชน คือ การสร้างความปลอดภัยทางสังคมและปกป้องเด็กและเยาวชนภายใต้การพิจารณาแต่ละเขตอำนาจศาล การส่งเสริมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และการปกป้องความเป็นส่วนตัวของเด็กและเยาวชนที่ (อาจจะ) ต้องพึ่งพาอำนาจศาล รวมไปถึงการพิจารณาคดีของศาลเด็กและเยาวชน จะต้องไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ

1.2 แนวทางการปฏิบัติต่อคดีของเด็กหรือเยาวชน พบว่า เมื่อคดีขึ้นสู่ชั้นศาลและมีการพิจารณาคดีขึ้น แนวทางการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนนั้นจะแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของการพิจารณาคดี การกำหนดเงื่อนไข บุคลากรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแต่ละบุคคล เป็นต้น โดยจะสามารถแบ่งออกได้ 2 แนวทาง ได้แก่ คดีการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน กับ คดีเด็กและเยาวชนที่อยู่อาศัยกับผู้อุปถัมภ์ ซึ่งกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนจะมีการใช้กับคดีการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยที่รูปแบบการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนจะประกอบไปด้วย 2 รูปแบบ คือ (1) การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยไม่ใช้สถานที่ควบคุม กล่าวคือ เมื่อพนักงานคุมประพฤติดำเนินการเสนอให้เด็กหรือเยาวชนเข้าสู่โปรแกรม หรือเมื่อเด็กหรือเยาวชนถูกจับกุม คดีเข้าสู่กระบวนการของศาลเด็กและเยาวชน และศาลพิจารณานุญาต

ให้ปล่อยเด็กหรือเยาวชนกลับบ้านพร้อมกับผู้ปกครอง เด็กหรือเยาวชนจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการคุมประพฤติ และจะเข้าสู่กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามโปรแกรม/กิจกรรมของกรมคุมประพฤติ โดยจะมีชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม เป็นเครือข่ายการทำงานเข้ามามีส่วนร่วมในโปรแกรม/กิจกรรมดังกล่าวด้วย และ (2) การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในสถานที่ควบคุม กล่าวคือ เมื่อเด็กหรือเยาวชนถูกจับกุม ศาลพิจารณาแล้วว่าคดีที่กระทำความผิดมีพฤติการณ์ที่รุนแรง และชุมชนจะไม่ปลอดภัยหากปล่อยเด็กหรือเยาวชนกลับบ้าน จึงมีคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมอยู่ในสถานที่ควบคุม (Juvenile Hall) ของกรมคุมประพฤติ และเข้าสู่กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามโปรแกรม/กิจกรรมของกรมคุมประพฤติ เช่น โครงการ Youth Transition Campus (YTC) หรือ Urban Camp

ในกระบวนการของศาลเด็กและเยาวชน พนักงานคุมประพฤติจะต้องเตรียมรายงานที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน หรือเรียกว่า รายงานด้านสังคม (social study) เพื่อให้ผู้พิพากษาพิจารณา โดยเนื้อหารายงานจะประกอบไปด้วย การกระทำความผิด คำชี้แจงของผู้เสียหาย (ถ้ามี) การประเมินประวัติการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน (ถ้ามี) สภาพแวดล้อมของครอบครัว การเข้าชั้นเรียนและพฤติกรรมในโรงเรียน การใช้สารเสพติดหรือปัญหาสุขภาพจิต และการใช้ชีวิตโดยรวมในชุมชน เป็นต้น ซึ่งรายงานดังกล่าวจะมีคำแนะนำ เงื่อนไขการคุมประพฤติ เพื่อช่วยให้เด็กหรือเยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการกำหนดบทลงโทษของศาลจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความผิดที่เกิดขึ้น เด็กหรือ

เยาวชนอาจจะเข้าสู่การจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยชุมชน หรือจะถูกควบคุมอยู่ในสถานที่ควบคุมที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ทั้งการกักบริเวณในฟาร์ม สถานที่ควบคุมเด็กและเยาวชน (Juvenile detention or Juvenile Hall) หรือ สถานที่ควบคุมตัวกรมคุมประพฤติ และการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของรัฐแคลิฟอร์เนีย (The California Department of Corrections and Rehabilitation–CDCR) ซึ่งเด็กหรือเยาวชนจะถูกควบคุมตัวหรือไม่ควบคุมตัวนั้นจะมีหลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้พิจารณา คือ (1) ระดับความเสี่ยงของเด็กหรือเยาวชนต่อชุมชน และ (2) ประเภทของคดีที่กระทำความผิด (Chrystal Sweet, Interview, 5 August 2021)

1.3 หน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายที่ปฏิบัติงานร่วมกับศาลเด็กและเยาวชน พบว่า องค์กร/เครือข่ายที่ปฏิบัติงานร่วมกับทางศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกนั้น มีทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับศาลเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการเก็บข้อมูลผ่านการวิจัยเชิงเอกสารของแต่ละหน่วยงานเกี่ยวกับประเด็นด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน กลุ่มนักวิชาชีพ โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู สถานที่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (ถ้ามี) ซึ่งได้แก่ กรมคุมประพฤติ และ SAY San Diego ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 กรมคุมประพฤติ (Probation Department) เป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยทำงานร่วมกับศาลเด็กและเยาวชน

กล่าวคือ พนักงานคุมประพฤติจะมีหน้าที่หลักในการดูแลเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดในส่วนของการงานจะมีหน้าที่ในการทำรายงานและเสนอความคิดเห็นให้กับผู้พิพากษาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคดี ทั้งในเรื่องของประวัติพื้นหลังของเด็กหรือเยาวชน พฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชน ผลการประเมินความเสี่ยงแต่ละบุคคล พื้นฐานของครอบครัวของเด็กหรือเยาวชน และโปรแกรม/กิจกรรมที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าร่วม ทั้งนี้ พบว่าในปี ค.ศ. 2018 หน่วยงานภายนอกที่ส่งเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมาให้กับกรมคุมประพฤติมากที่สุด ได้แก่ สำนักงานอัยการกับ ศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก (District Attorney's Office/Juvenile Court) จำนวน 2,042 คน จาก 3,199 คน คิดเป็นร้อยละ 64 (County of San Diego Probation Department, 2018, p.34)

โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ดำเนินการผ่านกรมคุมประพฤติพบว่า โปรแกรมหรือกิจกรรม หรือการบริการต่าง ๆ จะครอบคลุมทั้งในด้านการป้องกันคุ้มครอง และแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน กล่าวคือ กรมคุมประพฤติจะมีโปรแกรมที่มุ่งลดความเสี่ยงในการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน แต่หากเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้วจะมีโปรแกรม/กิจกรรม เข้าไปแทรกแซงช่วยเหลือให้เด็กหรือเยาวชนมีทางเลือก ไม่ให้เข้าสู่กระบวนการควบคุมตัว และหากเด็กหรือเยาวชนมีปัญหาลักษณะเฉพาะ เช่น ปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาทางจิตเวช และปัญหาทางเพศ (sex education) เป็นต้น จะมีระบบส่งต่อให้กับหน่วยงานหรือกลุ่มสหวิชาชีพเพื่อบำบัดรักษาเด็กหรือเยาวชน โดยมีโปรแกรมและบริการอยู่

4 ลักษณะ (San Diego County Probation Department, 2021) ได้แก่ โปรแกรมด้านการป้องกัน (prevention programs), บริการด้านการแทรกแซง/ศาลเด็กและเยาวชน (intervention/court services), โปรแกรมด้านการสอดส่องดูแล (supervision programs) และโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (treatment programs)

ในกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นทางกรมคุมประพฤติจะมีเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงและความสามารถในการฟื้นฟู (San Diego Risk and Resiliency Checkup-II (SDRRC-II)) ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการปฏิบัติงานด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Chrystal Sweet, Interview, 5 August 2021) โดยจะมีขั้นตอนในการประเมินผ่านการสัมภาษณ์โดยใช้หลักการสัมภาษณ์เพื่อการสร้างแรงจูงใจ (Motivational Interviewing-MI) (Bogue, & O'Connor, 2016, pp.15-17) แบ่งออกเป็น 4 แนวทางได้แก่ (1) การสร้างการมีส่วนร่วม (engaging) (2) การสร้างเป้าหมายร่วมกัน (focusing) (3) การสร้างแรงกระตุ้นร่วม (evoking) และ (4) การวางแผนร่วมกัน (planning) โดยแนวทางการสัมภาษณ์ข้างต้นเพื่อวางแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายกรณี (case plan) ซึ่งแผนดังกล่าวจะใช้ San Diego Probation Department Supervision Model (Bogue, & O'Connor, 2016, p.9) เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วยประกอบไปด้วย (1) การประเมิน (assessment) (2) การวางแผน (planning) (3) เครือข่ายในชุมชน (linking) (4) การติดตามดูแล (monitoring) และ (5) การสนับสนุน (advocacy)

เมื่อประชุมจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายกรณี (case plan) เสร็จสิ้น และ

ได้แผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายกรณีเพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขแล้วนั้น พบว่า หากเด็กหรือเยาวชนที่เข้าสู่โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่บ้าน ทางกรมคุมประพฤติจะส่งต่อให้ทางชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคมที่ทำงานร่วมกับกรมคุมประพฤติในชุมชน เป็นผู้ดำเนินการร่วมกัน ซึ่งสัดส่วนการติดตาม เฝ้าดูแล สอดส่องระหว่างพนักงานคุมประพฤติ กับเด็กหรือเยาวชน คือ 1 : 20 คน โดยที่ระยะเวลาของแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ 1-2 ปี แล้วแต่ละกรณี และในแต่ละพื้นที่ในชุมชน จะมีทีมประเมินระดับชุมชน (Community Assessment Teams- CATs) เข้ามาสอดส่องติดตาม ดูแลเด็กหรือเยาวชนในแต่ละกรณีอย่างใกล้ชิด โดยเป็นทีมสหวิชาชีพ ประกอบไปด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักอาชญาวิทยา นักการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง และนักบำบัดแอลกอฮอล์/ยาเสพติด เป็นต้น (Chrystal Sweet, Interview, 5 August 2021; Jessica Rathbun, Interview, 19 July 2021)

ทั้งนี้ โปรแกรมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนจะมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลให้มีส่วนร่วมในโปรแกรมต่างๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชนคนๆ นั้น โปรแกรมในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนจะมีหลากหลายโปรแกรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เมืองซานดิเอโกได้เข้าร่วมตามความสนใจและเลือกในการพัฒนาเสริมความรู้ ป้องกัน แก้ไขบำบัดฟื้นฟู และไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งรูปแบบโปรแกรมจะมีตั้งแต่การป้องกันกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงกระทำความผิด การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ การหันเหคดียอกจากกระบวนการ

ยุติธรรม กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานที่ควบคุม กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว เป็นต้น

ในแต่ละโปรแกรมจะมีทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคมหลายหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละด้าน เช่น กรมคุมประพฤติ สถานีตำรวจในท้องที่ โรงเรียน SAY San Diego และ องค์กร Voice of Children เป็นต้น จากความหลากหลายของหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เสริมความรู้ ป้องกัน แก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ทำให้มีโปรแกรมการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนหลากหลายตามไปด้วย จุดเด่นในด้านนี้ทำให้เด็กและเยาวชนมีโปรแกรมให้เลือกที่ตอบสนองความต้องการของตนเองได้ และสอดคล้องกับปัญหาลักษณะเฉพาะ เช่น ปัญหาด้านยาเสพติด, ปัญหาทางจิตเวช, ปัญหาด้านแอลกอฮอล์, ปัญหาหนีโรงเรียน (truancy), ปัญหากลุ่มแก๊ง และปัญหาทางเพศ (sex education)

โปรแกรมการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนอีกส่วนหนึ่งในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเมื่อเด็กหรือเยาวชนอยู่ในสถานที่ควบคุม ซึ่งเป็นการบริหารภายใต้กรมคุมประพฤติผ่าน Youth Transition Campus (YTC) โดยมีโปรแกรมการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ได้แก่ โปรแกรมบำบัดแอลกอฮอล์, โปรแกรมบำบัดยาเสพติด, โยคะ, โปรแกรมความเป็นพลเมือง (civic engagement) และ โปรแกรมบำบัดโดยสัตว์ (pet therapy) เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า แนวทางการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของกรมคุมประเวตินั้น มีการปฏิบัติงานร่วมกับ

ทางศาลเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานหลัก กล่าวคือ เมื่อเด็กหรือเยาวชนเข้าสู่กระบวนการของศาล พนักงานคุมประพฤติจะมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือ ดูแล สอดส่อง และแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ทั้งในการสืบเสาะและพินิจ ค้นหาประวัติ และสาเหตุแห่งการกระทำความผิด ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เพื่อน ชุมชน และโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชีวิตของเด็กหรือเยาวชน และจะเสนอแนะความคิดเห็นในรายงานเพื่อแจ้งให้ทางศาลเด็กและเยาวชนทราบ อีกทั้งทางกรมคุมประพฤติได้มีระบบการติดตามและประเมินผลหลังจากปล่อยตัว กล่าวคือ เมื่อเด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบตามเงื่อนไขสำเร็จแล้ว เด็กหรือเยาวชนได้รับอนุญาตให้กลับไปอยู่กับครอบครัว หรือผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ด้วยแล้ว พนักงานคุมประเวดียังคงติดตาม สอดส่อง พฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนอยู่ภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติอยู่ หากปฏิบัติได้สำเร็จตามเงื่อนไขดังกล่าว พนักงานคุมประพฤติจะทำรายงานเสนอศาลเด็กและเยาวชนเพื่อปลดเงื่อนไขการคุมประพฤติ

1.3.2 SAY San Diego เป็นองค์กรภาคประชาสังคมแห่งหนึ่งที่เก่าแก่ที่สุดในเมืองซานดิเอโก โดยเริ่มก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1971 และมีเป้าหมายเพื่อบริการการป้องกันเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาในชีวิต ในปัจจุบัน SAY San Diego ได้พัฒนาและมีโครงการมากกว่า 40 โครงการที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเด็กและเยาวชน ครอบครัว ชุมชน ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในเมืองซานดิเอโก สิ่งสำคัญของการทำงานขององค์กร คือ องค์กรจะเข้าไปทำงานและให้บริการอย่างครอบคลุม

ตามความต้องการของบุคคลหรือครอบครัว ไม่เพียงเน้นที่จะช่วยเหลือเพียงปัญหาใดปัญหาหนึ่งอย่างเดียวก่อนนั้น โดยองค์กรจะดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน และจะทำงานร่วมกับองค์กรภาครัฐต่าง ๆ เช่น หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย โรงเรียน หน่วยงานรัฐท้องถิ่น เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก โดยมุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเสริมพลังเพิ่มพลังบวกและมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยบริการหลักขององค์กร SAY San Diego แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบำบัดแอลกอฮอล์ บุหรี่ และสารเสพติด (2) บริการก่อนและหลังเข้าโรงเรียนในวัยก่อนเรียน และความพร้อมการเข้าโรงเรียน (3) ด้านการป้องกันการล่วงละเมิดเด็ก และการสนับสนุนในครอบครัว (4) การร่วมมือทำงานกับครอบครัวทหาร, ผู้อพยพ/ผู้ลี้ภัย, ครอบครัว และนักเรียน (5) บริการเน้นการสร้าง ความเข้มแข็งของครอบครัว (6) บริการอุปถัมภ์เด็ก และการเลี้ยงดูแบบเครือญาติ (7) การป้องกันและเบี่ยงเบนการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน และ (8) การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต การจัดการรายกรณี การพัฒนาเด็กและเยาวชน การบริการผู้ใหญ่ที่ประสบปัญหา การให้บริการเข้าถึงบริการสุขภาพ การจ้างงาน และการพึ่งพาตนเอง (SAY San Diego, 2021)

ทั้งนี้ SAY San Diego มีบริการการทำงานหลักร่วมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดด้วย ซึ่งงานบริการส่วนนี้จะเป็นการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ร่วมกับกระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมการพัฒนาด้านสุขภาพกับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงซึ่งได้รับการส่งต่อจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย โรงเรียน หน่วยงานในชุมชน

หรือผู้ปกครองมายัง SAY San Diego โดยที่ SAY San Diego จะเป็นหน่วยงานภาคประชาสังคมที่ทำงานใกล้ชิดกับกรมคุมประพฤติ ศาลเด็กและเยาวชน และชุมชนในเมืองซานดิเอโก ผ่านแนวทางการให้การสนับสนุนผ่านชุมชนไปยังเด็กและเยาวชน กับครอบครัว ซึ่งมีโปรแกรมดำเนินการที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิด อยู่ 4 โปรแกรม ได้แก่ (1) โปรแกรมการหั่นเหตุดีแทนการคุมขัง (Alternatives to Detention) (2) ทีมประเมินระดับชุมชน (Community Assessment Teams--CATs) (3) โปรแกรมศาลเยาวชนของ SAY San Diego (Juvenile Diversion Programs/Teen Court) และ (4) โปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์ของเยาวชน (Teen Pregnancy Prevention (CAT Plus)) (Nancy Gannon Hornberger, Interview, 19 July 2021)

จะเห็นได้ว่า SAY San Diego เป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนินกิจกรรมการป้องกัน และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและครอบครัว เพื่อสร้างโอกาส ความเท่าเทียม และความเป็นอยู่ที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมกับสมาชิกในเมืองซานดิเอโก ภายใต้การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคผู้ค้าธุรกิจของเมืองซานดิเอโก และองค์กรได้ดำเนินโครงการกับเด็กหรือเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิด และเด็กหรือเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้วผ่านโครงการหลัก 4 โครงการโดยเป็นการทำงานร่วมกับทั้งศาลเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ สถานีตำรวจในท้องที่ โรงเรียน และชุมชนในเมืองซานดิเอโก ด้วยจากการทำงานขององค์กรมาร่วม 50 ปี ทำให้เป็นองค์กรที่

หน่วยงานรัฐเห็นถึงความสามารถ ศักยภาพขององค์กรที่จะเป็นหน่วยงานรองรับในการแก้ไขปัญา สนับสนุน สร้างโอกาสในชีวิตของประชากรในเมืองซานดิเอโก

กล่าวโดยสรุป กรมคุมประพฤติ (Probation Department) เป็นหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญที่ทำงานร่วมกับศาลเด็กและเยาวชน และเป็นหลักในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และมีเครือข่ายการทำงานร่วมกับองค์กรในชุมชนที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดไม่เพียงแต่องค์กร SAY San Diego เท่านั้น แต่ยังมี สำนักงานอัยการ สถานีตำรวจ ในท้องที่ หน่วยงานบริการมนุษย์และสุขภาพ สำนักงานทนายความ โรงเรียน ภาคประชาสังคม ชุมชนที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ เป็นต้น

ทั้งนี้ บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร/เครือข่ายจะมีการทำงานที่มีความร่วมมือกัน ตั้งแต่การป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ลดความเสี่ยงในการกระทำความผิด และกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงเมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้วจะมีเส้นทาง การหั่นเหตุดีออกจากกระบวนการยุติธรรม และหากเด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวในสถานที่ควบคุมจะมีโปรแกรม/กิจกรรมที่เข้ามามีส่วนสำคัญในการพัฒนา ปรับเปลี่ยน พฤติกรรม ของเด็กและเยาวชนที่ กระทำความผิด และสิ่งสำคัญที่เด่นชัดของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น คือ กระบวนการทำงานในลักษณะสหวิชาชีพ กล่าวคือ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น จะมีการประชุมทำงานร่วมกัน เรียกว่า Multi-Disciplinary Team Meeting- MDT Meeting ผ่านรูปแบบ Crossover Youth Practice

Model - CYPM (Superior Court of California, County of San Diego, 2015) เพื่อประเมินเด็กและเยาวชนแต่ละกรณีร่วมกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละรายกรณี ผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงเรียน/ครูประจำชั้น องค์กร/ผู้นำในชุมชน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ องค์กรภาคประชาสังคม แพทย์/พยาบาล ผู้พิทักษ์สิทธิประจำศาล เด็ก เยาวชน และครอบครัวของเด็กหรือเยาวชน เป็นต้น ทั้งนี้ พนักงานคุมประพฤติเป็นวิชาชีพหลักในการประชุมดังกล่าว

อีกทั้ง ภาคประชาสังคมมีส่วนสำคัญที่สุดในการช่วยให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของศาลเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติประสบความสำเร็จและไม่เกิดภาวะงานล้นมือ คือ ทีมประเมินระดับชุมชน (Community Assessment Teams-CATs) ที่เป็นกลุ่มอาสาสมัครในชุมชนที่ผ่านการอบรมจากองค์กรภาคประชาสังคม โดยหลักการทำงานที่สำคัญคือเพื่อการป้องกันและแทรกแซงเด็กและเยาวชนในช่วงวัยเรียนที่อายุระหว่าง 6-18 ปี เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เด็กหรือเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม หรือหากเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้วจะทำหน้าที่ในการทำงานร่วมพนักงานคุมประพฤติในการสอดส่อง ดูแล เยี่ยมบ้าน เด็กหรือเยาวชนให้ปฏิบัติตามแผนรายบุคคล หรือให้ข้อมูลที่สำคัญของเด็กเยาวชนและครอบครัว และสิ่งสำคัญที่ทีมประเมินระดับชุมชนจะมีอำนาจในการแทรกแซงครอบครัวตามกฎหมายที่รับรองอำนาจไว้ หากเห็นว่าผู้ปกครอง/ครอบครัว ไม่เป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับเด็กหรือเยาวชนแล้ว ซึ่งสามารถแทรกแซงได้ตลอด

24 ชั่วโมง ในส่วนของโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจะมีการทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเป็นรายกรณี เรียกว่า Case Plan ซึ่งจะต้องผ่านการประชุมของทีมสหวิชาชีพร่วมกัน โดยระยะเวลาการปฏิบัติตามแผนเฉลี่ยอยู่ที่ 1-2 ปี แล้วแต่กรณี โดยโปรแกรมจะขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสามารถของเด็กหรือเยาวชน และผู้เสียหาย เพื่อมุ่งไม่ให้เกิดหรือเยาวชนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ และสามารถใช้ชีวิตปกติกลับคืนสู่สังคมได้ ส่วนของสถานที่แก้ไขบำบัดฟื้นฟู หากเด็กหรือเยาวชนไม่ได้อยู่ในสถานที่ควบคุม โดยส่วนใหญ่จะเป็นโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่บ้าน หรือดำเนินการผ่านโปรแกรม Intensive Case Management โดยจะมีพนักงานคุมประพฤติ หรือทีมประเมินระดับชุมชน เข้ามาช่วยกำกับ ดูแล สอดส่อง ให้สามารถปฏิบัติตามแผนรายบุคคลให้ประสบความสำเร็จ

2. ปัญหาและอุปสรรค ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของกรมคุมประพฤติของเมืองซานดิเอโก ในฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ยังพบเจออย่างสม่ำเสมอ คือ ประเด็นการให้ความร่วมมือของเด็ก เยาวชน และครอบครัว กล่าวคือ เมื่อมีการให้คำปรึกษาหรือประชุมระหว่างผู้ปกครอง เด็กหรือเยาวชน กับพนักงานคุมประพฤติ โดยส่วนใหญ่เด็กหรือเยาวชนจะไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลมากนัก เพื่อประกอบการพิจารณา หรือในการจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น หรือเมื่อเข้าสู่การปฏิบัติตามโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแล้ว เด็กเยาวชนจะไม่ให้ความร่วมมือ

ในการปฏิบัติตามแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เท่าที่ควร หรือบางกรณีอาจจะมีการหลบหนี ระหว่างทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Chrystal Sweet, Interview, 5 August 2021; Jessica Rathbun, Interview, 19 July 2021)

3. แนวทางในการนำกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกมาปรับใช้ในศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทย

กระบวนการการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเด็กและเยาวชน เมืองซานดิเอโก ประเทศสหรัฐอเมริกา มีแนวทางการดำเนินงานที่นำมาปรับใช้กับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทยได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีแนวทางการดำเนินการที่เอื้อต่อการแก้ไขการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอยู่หลายแนวทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับของการปฏิบัติการเพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความหลากหลายของทิมสหวิชาชีพในการจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู, การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน, ความหลากหลายของโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการใช้รูปแบบการจัดการรายกรณี (case management) โดยกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจะคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน และความปลอดภัยของคนในชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความหลากหลายของทิมสหวิชาชีพ ในการจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พบว่า ในการจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก จะมีวิชาชีพ

ที่หลากหลายเข้ามาประชุมกลุ่มจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ได้แก่ พนักงานคุมประพฤติ, นักสังคมสงเคราะห์, ผู้พิทักษ์สิทธิประจำศาล, ผู้ประสานงานด้านการศึกษา, พยาบาลวิชาชีพ, ผู้ให้บริการในชุมชน และ นักพฤตินิยมสุขภาพ เป็นต้น ด้วยความหลากหลายทางวิชาชีพดังกล่าว ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู จะได้รับคำปรึกษา แนะนำ ดูแล ติดตามประเมินผล จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน แนวทางการพัฒนา ควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ดูแล ปกป้อง คุ้มครอง เด็กและเยาวชน โดยใช้เครื่องมือทางกฎหมาย และ ศักยภาพขององค์กรศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทยทำงานเชิงรุกกับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ มากขึ้น และพิจารณาเพิ่มตำแหน่งวิชาชีพในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในชั้นการพิจารณาคดี เพื่อเข้ามาแบ่งเบาภาระนักจิตวิทยาและผู้พิพากษาสมทบ รวมถึงเพิ่มแนวทางการปฏิบัติงานในลักษณะของทิมสหวิชาชีพมากขึ้น

3.2 การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน พบว่า การจำแนกจัดประเภทเด็กและเยาวชนในชั้นการพิจารณาคดีนั้น มีนักวิชาชีพ คือนักจิตวิทยาเพียงวิชาชีพเดียวเท่านั้น ทำหน้าที่ในการประเมินสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชน รวมถึงความเสี่ยงและความจำเป็น ซึ่งแตกต่างกับการจำแนกจัดประเภทเด็กและเยาวชนในชั้นก่อนฟ้องคดี กล่าวคือ ในชั้นก่อนฟ้องคดีจะมีวิธีการจำแนกเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดผ่านทิมสหวิชาชีพ ประกอบด้วย นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และพนักงานคุมประพฤติ เช่นเดียวกันกับศาลเด็กและเยาวชนเมือง

ซานดิเอโก มีรูปแบบการจำแนกผ่านการประชุม ทีมสหวิชาชีพ เรียกว่า รูปแบบ Crossover Youth Practice Model-CYPM ซึ่งจะมีสหวิชาชีพที่หลากหลาย เช่น นักสังคมสงเคราะห์ พนักงานคุมประพฤติ ผู้พิทักษ์สิทธิประจําศาล ผู้อำนวยการโรงเรียน/ครูประจำชั้น องค์กร/ผู้นำในชุมชน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ องค์กรภาคประชาสังคม แพทย์/พยาบาล เข้าร่วมการประเมินจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน โดยจะมีนักสังคมสงเคราะห์ และ/หรือ พนักงานคุมประพฤติ เป็นผู้ดำเนินการหลักในแต่ละประเภทกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังนั้น แนวทางการพัฒนาระยะเริ่มต้นการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในชั้นการพิจารณาคดี ควรจะมีวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกับนักจิตวิทยา เช่น นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการจำแนกเด็กหรือเยาวชนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีเครื่องมือของวิชาชีพนั้นเข้ามาทำงานร่วมกัน และช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของนักจิตวิทยาด้วย

3.3 ความหลากหลายของโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พบว่า โปรแกรมในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนจะมีหลากหลาย โปรแกรมที่ให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เมืองซานดิเอโกได้เข้าร่วมตามความสนใจและเลือกในการพัฒนา เสริมความรู้ ป้องกัน แก้ไขบำบัดฟื้นฟู และไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งรูปแบบโปรแกรมจะมีความหลากหลาย ตั้งแต่การป้องกันการก่อเกิดและเยาวชนที่เสี่ยงกระทำความผิด การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ การหันเหตี้ออกจากกระบวนการยุติธรรม กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานที่ควบคุม

กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคม หลายหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละด้าน เช่น กรมคุมประพฤติ, สถานีตำรวจในท้องที่, โรงเรียน, SAY San Diego และ องค์กร Voice of Children เป็นต้น

จุดเด่นในด้านนี้ทำให้เด็กและเยาวชนมีโปรแกรมให้เลือกที่ตอบสนองความต้องการของตนเองได้ และสอดคล้องกับปัญหาลักษณะเฉพาะ เช่น ปัญหาด้านยาเสพติด, ปัญหาทางจิตเวช, ปัญหาด้านแอลกอฮอล์, ปัญหาหนีโรงเรียน (truancy), ปัญหากลุ่มแก๊ง และปัญหาทางเพศ (sex education)

โปรแกรมการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนอีกส่วนหนึ่งในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เมื่อเด็กหรือเยาวชนอยู่ในสถานที่ควบคุม ซึ่งเป็นการบริหารภายใต้กรมคุมประพฤติผ่าน Youth Transition Campus (YTC) โดยมีโปรแกรมการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ได้แก่ โปรแกรมบำบัดแอลกอฮอล์, โปรแกรมบำบัดยาเสพติด, โยคะ, โปรแกรมความเป็นพลเมือง (civic engagement) และโปรแกรมบำบัดโดยสัตว์ (pet therapy) เป็นต้น ดังนั้น แนวทางการพัฒนา คือ มีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้หรือฝ่ายที่รับผิดชอบงานพัฒนาโครงการ/กิจกรรม หรือขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ มากขึ้น เพื่อให้เกิดโครงการ/กิจกรรม พื้นฐานสำหรับเด็กและเยาวชนและเพื่อให้ครอบครัว ผู้ปกครองได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนด้วย โดยจะต้องได้รับการสนับสนุน การพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดโครงการ/กิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้ทันต่อบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

3.4 การใช้รูปแบบการจัดการรายกรณี (case management) พบว่า รูปแบบการจัดการรายกรณีนั้นจะเป็นการประเมินเชิงลึกกับเด็กหรือเยาวชนถึงสาเหตุการกระทำความผิด ซึ่งต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Professional Team) โดยมีผู้จัดการรายกรณี (case manager) เป็นผู้ทำหน้าที่หลัก โดยในส่วนของงานแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก โดยการดำเนินการของกรมคุมประพฤติ จะมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้จัดการรายกรณี และจะมีองค์กรภาคประชาสังคม หรือชุมชน เข้าสนับสนุนในการจัดการรายกรณีลักษณะการจัดการรายกรณีแบบเข้มข้น (Intensive Case Management-ICM) ผ่านโปรแกรมด้านการสอดส่องดูแล (supervision programs) โดยจะมุ่งเน้นที่จุดแข็งและความต้องการของเด็กหรือเยาวชนเป็นหลัก พนักงานคุมประพฤติ และองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน จะให้ความรู้กับทางครอบครัวของเด็กหรือเยาวชน ในเรื่องของการเข้าถึงทรัพยากรภายในชุมชน และการเข้ารับบริการต่าง ๆ ด้วยลักษณะการใช้รูปแบบการจัดการรายกรณีนั้นจะต้องมีการประสานงาน และสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภายนอก ไม่สามารถจะดำเนินการโดยใช้รูปแบบดังกล่าวเพียงเฉพาะภายในองค์กรเพียงองค์กรเดียวได้ ดังนั้น แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการแสวงหาเครือข่ายสนับสนุนเพื่อรองรับแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และควรมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและเหมาะสมกับการจัดการเป็นรายกรณีด้วย ซึ่งจะเป็นผู้ที่ประกอบด้วยทักษะทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะในด้านการให้คำปรึกษา ทักษะการสัมภาษณ์ ทักษะ

การเยี่ยมบ้าน ทักษะการติดตามประเมินผล เป็นต้น ฉะนั้นมีความจำเป็นต้องมีอัตรากำลังนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพในชั้นการพิจารณาดี ประจาศาลเยาวชนและครอบครัวเช่นเดียวกับนักสังคมสงเคราะห์ในชั้นก่อนการพิจารณาดี ประจาศถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดกระบวนการติดตามเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกระบวนการของแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังสามารถช่วยแบ่งเบาภาระงานของนักจิตวิทยาประจำศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย

รูปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก โดยผ่านการศึกษาวิจัยเอกสาร (documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (n-dept interview) กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ได้แก่ กรมคุมประพฤติ และองค์กร SAY San Diego ซึ่งพบว่า ศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกจะมีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนเท่านั้น ส่วนเรื่องของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนจะเป็นบทบาทหน้าที่ของกรมคุมประพฤติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในพื้นที่เมืองซานดิเอโก อีกทั้งปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน คือ ประเด็นการให้ความร่วมมือของเด็ก เยาวชน และครอบครัว กล่าวคือ การให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา หรือ ในการจัดทำแผน

การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือเมื่อเข้าสู่การปฏิบัติตามโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กเยาวชนไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือ มีการหลบหนีระหว่างทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น และจากแนวทางการดำเนินงานที่นำมาปรับใช้กับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทยได้ สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การพัฒนาเครื่องมือการจำแนกประเภทเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การจำแนกเด็กและเยาวชนของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโก ซึ่งดำเนินการผ่านกรมคุมประพฤติ พนักงานคุมประพฤติจะมีเครื่องมือในการจำแนกชั้นต้น เป็นการประเมินระดับความเสี่ยงผ่านเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงและความสามารถในการฟื้นฟู (San Diego Risk and Resiliency Checkup-II (SDRRC-II)) ซึ่งจากผลการประเมินดังกล่าวเป็นการวัดระดับความเสี่ยงของเด็กหรือเยาวชนต่อชุมชน และจะสามารถทำให้พนักงานคุมประพฤติสามารถวางแผนกำหนดระยะเวลาการติดตาม ดูแล และเข้าสู่โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ หากเป็นกรณีของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและต้องได้รับการอุปถัมภ์ (dual status) ภายใต้รูปแบบ Crossover Youth Practice Model-CYPM จะมีการประชุมทีมสหวิชาชีพเรียกว่า Multi-Disciplinary Team Meeting (MDT Meeting) เพื่อประเมินเด็กและเยาวชนแต่ละกรณีร่วมกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละรายการณ ผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงเรียน/

ครูประจำชั้น องค์กร/ผู้นำในชุมชน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ องค์กรภาคประชาสังคม แพทย์/พยาบาล ผู้พิทักษ์สิทธิประจำศาล เด็ก เยาวชนและครอบครัวของเด็กหรือเยาวชน เป็นต้น ทั้งนี้ พนักงานคุมประพฤติเป็นวิชาชีพหลัก

ดังนั้น หากการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทยได้กำหนดให้มีวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งเพิ่มเข้ามา เช่น นักสังคมสงเคราะห์ จะส่งผลต่อการจำแนกเด็กหรือเยาวชนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเนื่องจากมีเครื่องมือของวิชาชีพนั้นเข้ามาทำงานร่วมกันและช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของนักจิตวิทยาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สิริศักดิ์ วนะชกิจ และคณะ (2562) กล่าวว่า ในแนวทางการเพิ่มบุคลากรตำแหน่งใหม่ การเพิ่มตำแหน่งด้านสหวิชาชีพ ได้แก่ การเพิ่มตำแหน่งนักจิตวิทยาหรือการเพิ่มตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ในศาลเยาวชนและครอบครัว จะช่วยให้กระบวนการทำงานแบบสหวิชาชีพและการมีส่วนร่วมสามารถพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม และจากการศึกษาของ Dubois and Miley (2002) กล่าวว่า ในบทบาทหนึ่งของนักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ให้บริการในฐานะหรือทำงานกับเยาวชนที่กระทำความผิดในโปรแกรมการหันเหคดียอกจากกระบวนการยุติธรรม ซึ่งนักสังคมสงเคราะห์จะมีวิธีการแทรกแซงในภาวะวิกฤต (crisis intervention) หรือบริการส่งต่อ (referral services) ในช่วงเวลาที่ตั้งแต่เด็กและเยาวชนถูกจับกุม และนักสังคมสงเคราะห์จะเป็นผู้จัดเตรียมประวัติทางด้านสังคมและทำการประเมินผลเป็นรายบุคคลด้านจิตสังคม (psychosocial

assessment) ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะช่วยนำเด็กและเยาวชนออกไปจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและนำไปสู่การจัดบริการด้านชุมชนที่มีความเหมาะสมมากกว่า

2. การพัฒนาโปรแกรม/กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในรูปแบบใหม่

โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเด็กและเยาวชนเมืองซานดิเอโกทำงานร่วมกับกรมคุมประพฤติพบว่า มีโปรแกรมและบริการหลักอยู่ 4 ลักษณะ ได้แก่ โปรแกรมด้านการป้องกัน (prevention programs), บริการด้านการแทรกแซง/ศาลเด็กและเยาวชน (intervention/court services), โปรแกรมด้านการสอดส่องดูแล (supervision programs) และโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (treatment programs) ซึ่งแต่ละโปรแกรมกรมคุมประพฤติจะดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภาคประชาสังคม โรงเรียน สถานีตำรวจ และชุมชนในแต่ละพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ทั้งนี้ หากมีการทำการแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเป็นรายกรณี เรียกว่า Case Plan ซึ่งจะต้องผ่านการประชุมของทีมสหวิชาชีพร่วมกัน โดยระยะเวลาการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวเฉลี่ยอยู่ที่ 1-2 ปี แล้วแต่กรณี โดยโปรแกรมจะขึ้นอยู่กับความต้องการความสามารถของเด็กหรือเยาวชน และผู้เสียหายเพื่อบังคับให้เด็กหรือเยาวชนกลับไปกระทำ ความผิดซ้ำ และสามารถใช้ชีวิตปกติกลับคืนสู่สังคมได้ อีกทั้งได้มีโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ปกครองที่ต้องเข้าร่วมเช่นกัน ได้แก่ กำหนดให้เข้าเรียนเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร (parenting classes), กำหนดให้ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคล (individual counseling),

กำหนดให้ได้รับการให้คำปรึกษาแบบครอบครัว (family counseling), กำหนดให้เข้ารับการรักษานำบำบัดผู้ติดสุรา และสารเสพติด (treatment for abuse of alcohol and other drugs), กำหนดให้เข้าร่วมโปรแกรมหรืออบรมแบบพิเศษ (special programs and classes) และกำหนดให้มีช่วงเวลาไปเที่ยวกับบุตร (visitation with your child)

ในส่วนของโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทยนั้น พบว่า โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจะผ่านกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมครอบครัวอุ่นใจได้ลูกหลานคืน, กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์, กิจกรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม (E.Q.-M.Q.) ซึ่งจะใช้ระบบความสมัครใจและความสนใจของเด็กหรือเยาวชนเป็นหลักในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว และกำหนดให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

ดังนั้นแล้ว เมื่อสำรวจถึงรายละเอียดของโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศไทยแล้วนั้น พบว่าในปัจจุบันยังไม่มีโครงการ/กิจกรรมพื้นฐานลักษณะเฉพาะด้านสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูง เสี่ยงกลาง หรือเสี่ยงต่ำ ฉะนั้นแล้วผู้วิจัยเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมีความหน่วยงานหรือฝ่ายที่รับผิดชอบงานพัฒนาโครงการ/กิจกรรมพื้นฐานสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูง เสี่ยงกลาง หรือเสี่ยงต่ำด้วย และฝ่ายครอบครัว ผู้ปกครองต้องเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่มประเภทความเสี่ยงด้วย โดยเหตุผลสำคัญที่กำหนดให้มี

กิจกรรมพื้นฐานลักษณะเฉพาะด้านสำหรับเด็กและเยาวชน และให้ผู้ปกครองเข้าร่วมด้วยนั้น จากการรายงานของ Becroft (2015) มีหลักการที่เชื่อว่า ถ้าครอบครัวได้รับการแก้ไขพร้อมกับเด็กและเยาวชนจะส่งผลในการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด เนื่องจากครอบครัวเป็นศูนย์กลางที่ส่งผลกระทบต่อ การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ครอบครัวจึงจำเป็นต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน และจากการบรรยายของ Blakeman (2008) กล่าวว่า เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิด การจัดโครงการที่เกี่ยวกับผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน และจัดให้ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและนิสัยของเด็กและเยาวชน การพัฒนาการสื่อสารระหว่างเด็กและเยาวชนกับครอบครัว จะช่วยลดความเสี่ยงในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ดังนั้น เมื่อมีหน่วยงานหรือฝ่ายที่รับผิดชอบงานพัฒนาโครงการ/กิจกรรมจะส่งผลทำให้โครงการ/กิจกรรมมีความหลากหลายและมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงหรือกระจายโครงการ/กิจกรรม ทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรอื่นๆ และชุมชน ที่เกี่ยวข้องทั้งกับเด็กและเยาวชนด้วย

■ ข้อเสนอแนะ

1. ศาลเยาวชนและครอบครัวควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่มีพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ดูแล ปกป้อง ค้ำครอง

เด็กและเยาวชน โดยใช้เครื่องมือทางกฎหมาย และศักยภาพขององค์กรศาลเยาวชนและครอบครัวทำงานเชิงรุกกับหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ มากขึ้น และพิจารณาเพิ่มตำแหน่งวิชาชีพในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในชั้นการพิจารณาคดี เพื่อเข้ามาแบ่งเบาภาระนักจิตวิทยาและผู้พิพากษาสมทบ รวมถึงเพิ่มแนวทางการปฏิบัติงานในลักษณะของทีมสหวิชาชีพมากขึ้นในด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ทั้งในด้านการจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน, องค์ประกอบการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน, โปรแกรม/กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู, การนำรูปแบบการจัดการรายกรณีมาใช้, การติดตาม ประเมินผล ระหว่างการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และภายหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน

2. ศาลเยาวชนและครอบครัวควรจะต้องพัฒนาเครือข่ายในการทำกิจกรรม มีการบูรณาการร่วมกับองค์กรอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่ภาครัฐเท่านั้น ต้องมีองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรสาธารณะประโยชน์ที่มีพันธกิจทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยจะต้องสร้างเครือข่ายร่วมกับองค์กรเหล่านี้เพื่อให้มีโครงการหรือกิจกรรมที่รองรับสามารถส่งต่อเด็กหรือเยาวชนไปแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้ และพิจารณาถึงแนวทางการกระจายอำนาจการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญ หรือที่มีพันธกิจเกี่ยวกับการพัฒนาด้านเด็กและเยาวชน ผ่านการสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ผ่านการใช้อำนาจของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 33 ที่ให้ศาล

เยาวชนและครอบครัวรับผิดชอบจัดแจ้งส่วนราชการ และองค์กรด้านเด็ก เยาวชน สตรี หรือครอบครัว ที่จะปฏิบัติงานด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู จะเป็น การสร้างเครือข่ายองค์กรภายนอกให้มีส่วนร่วม ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

3. ศาลเยาวชนและครอบครัวควรจะต้องมี หน่วยงานหรือฝ่ายที่รับผิดชอบงานพัฒนา โครงการ/กิจกรรมโดยเฉพาะด้าน หรือสร้าง ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีพันธกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ดูแล ปกป้อง ค้ำครอง เด็กและเยาวชนไว้เป็นสถานที่ส่งต่อและรองรับ ในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมเฉพาะสำหรับเด็ก และเยาวชนในแต่ละประเภทความเสี่ยง และกำหนดให้ครอบครัว ผู้ปกครองได้เข้าร่วม กิจกรรมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่มประเภท ความเสี่ยงด้วย โดยศาลเยาวชนและครอบครัว จะต้องได้รับการสนับสนุน การพัฒนาอย่าง จริงจัง เพื่อให้เกิดโครงการ/กิจกรรมที่หลากหลาย มากขึ้น เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้ทันต่อบริบท ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

4. ศาลเยาวชนและครอบครัวควรมีการ ส่งเสริมพัฒนาและวิจัยเครื่องมือการประเมิน สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน หรือเพิ่มบุคลากร ทางวิชาชีพ เพื่อเพิ่มความหลากหลายของ เครื่องมือในการประเมินสภาพปัญหาของเด็ก และเยาวชนเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์การ เปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหา/สภาพสังคมของ เด็กและเยาวชนที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

■ กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ ได้รับการสนับสนุนจาก ทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) รุ่นที่ 21 (PHD/0098/2561)

This article was supported by a research grant from the Royal Golden Jubilee (RGJ) Ph.D. Program (PHD/0098/2561)

■ บรรณานุกรม

สิทธิศักดิ์ วะนะขกิจ และคณะ. (2562). *โครงการ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับ ประเทศไทยในการอนุวัติยุทธศาสตร์ ต้นแบบและมาตรการเชิงปฏิบัติของ สหประชาชาติว่าด้วยการจัดความรุนแรง ต่อเด็กในด้านการป้องกันอาชญากรรมและ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.

Administrative office of the courts. (2006).

Your rights and role in the Juvenile Court process: Information for victims. Center for Families, Children & The Courts.

Blakeman, I. (2008). *The Youth Justice system of England and Wales*. The 139th International Training Course visiting experts' papers. United Nations Asia and Far East Institute for The Prevention of Crime and The Treatment of Offenders. Retrieved September 15, 2021 from https://www.unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No78/No78_13VE_Blakeman.pdf

Becroft, A. (2015). *It's all relative: The absolute importance of the family in youth justice (a New Zealand Perspective)*. Retrieved September 17, 2021 from <https://www.courtsofnz.govt.nz/assets/speechpapers/hhjh.pdf>

- Brenda, D, & Karla, K. M. (2002). *Social work: An empowering professional* (4th dition). New York: Pearson.
- Bogue, B., & O' Connor, T. (2016). *San Diego Risk Resiliency Checkup-II*. San Diego Department of Probation, Justice System Assessment & Training.
- County of San Diego Probation Department. (2018). *Annual statistical Report 2018*. the Research, Policy & Science Division of the San Diego County Probation Department.
- Feld, B. C. (1999). *Bad kids: Race and the transformation of the Juvenile Court*. New York: Oxford University Press.
- San Diego County Probation Department. (2021). *Juvenile community supervision*. Retrieved May 20,2021 from https://www.sandiegocounty.gov/content/sdc/probation/juvenile_information_community_supervision.html
- SAY San Diego. (2021). *About/mission & vision*. Retrieved May 21, 2021 from <https://www.saysandiego.org/about/mission-vision/>
- Superior Court of California. (2021). *Juvenile: Juvenile Business Office*. Retrieved November 15, 2021 from <https://www.sdcourt.ca.gov/sdcourt/juvenile3/juvenilebusinessoffice3>
- Superior Court of California, County of San Diego. (2015). *Protocol for coordination between County of San Diego's Probation department and Health and Human Services Agency/Child Welfare Services in Crossover Youth Matters Before the Juvenile Court - Crossover Youth Practice Model*. Juvenile Policies, Procedures and Protocols (pp. 1-33).
- Chrystal Sweet. Division Chief, Placement Division, San Diego County Probation Department. (2021, August 5). Interview.
- Jessica Rathbun. Probation Officer, San Diego County Probation Department. (2021, July 19). Interview.
- Nancy Gannon Hornberger. President & Chief Executive Officer of SAY San Diego. (2021, July 19). Interview.

